

KYRIER LUBELSKI

PISMO CODZIENNE.

Ku niepodległości gospodarczej

Im bardziej wglębiamy się w istotę obecnego kryzysu gospodarczego, tem jaśniej uświadamiamy sobie, że niepodległość polityczna, która po tylu trudach zdobyliśmy nie dała nam pełnych praw gospodarza we własnym domu. Posiadamy wprawdzie własne granice, własną armję, przygotowaną do odparcia najeźdźcy, własny rząd i swobodę myśli, ale brak nam czegoś, co nam nie pozwala na wyzyskanie własnych dóbr narodowych w całej pełni. Dopiero kryzys unaoczniał nam, do jakiego stopnia jesteśmy zawiśli od obcego kapitału i obcej produkcji. I gdyby nie silna wola Rządu, kto wie, czy nie musielibyśmy podkopać własnej waluty i zawiesić wypłaty wobec zagranicy, jako uczyniły niektóre państwa ekonomicznie i politycznie słabe.

Ten brak przygotowania się na czarną godzinę nie jest w zupełności naszą winą. Pokolenie starsze, wychowane w szkołach zaborczych, mało interesowało się sprawami gospodarczymi. Programy naukowe szkół powszechnych i średnich jakgdyby celowo usuwały się przed oczu młodzieży wszystkie te zagadnienia, które miały charakter gospodarczy: uczono nas patrzeć na świat z idealistycznego, akademickiego punktu widzenia. Gimnazjalista był przekonany, że wojny punickie i zburzenie Kartaginy zostały wywołane manją przesładowczą takich mężów stanu, jak Kato. Hannibal przeszedł Alpy tylko dlatego, aby dogodzić swojej ambicji i dotrzymać przysięgi, którą w dzieciństwie złożył przed ołtarzem bogów. Dopiero gdzieś później dowiadywał się taki młodzieniec, że wojny punickie powstały skutkiem rywalizacji dwóch największych środowisk kapitalistycznych w ówczesnej epoce. Kapitaliści rzymscy nie mogąc wytrzymać konkurencji zapobiegliwych Kartagińczyków, postanowili wyzyskać całą militarną siłę Krymu, aby zniszczyć raz na zawsze niebezpiecznego przeciwnika. Wypadki historyczne torzyły się w myślenie inteligenta bez potrzeby, że co budowano w tym pałacu kataliście pod

tem się nikt nie zastanawiał. Istniały wprawdzie jakieś dani państwowo, jakaś produkcja, jakiś eksport i import, ale to były rzeczy tak prozaiczne, zresztą umyślnie umieszczone gdzieś na końcu rozdziału, którego się na szczęście nie było potrzeba uczyć.

Nie lepiej pod tym względem stała nauka języka ojczystego i literatury. Na pierwszym miejscu stały zawsze poeci i literaci, uczeń musiał znać wszystkie eposy, wiersze, dramaty, powieści i krytyki literackie, dzieła zaś traktujące o organizacji państwa, społeczeństwa, o gospodarstwie leżały zakur-

zone w bibliotekach i tylko jakiś specjalista wiedział o ich istnieniu. Któż przypomniał sobie choć jeden wyjątek z dzieł naszych wybitnych ekonomistów? Który z inteligentów zna choćby z grubsza działalność Szczepanowskiego?

Nie lepiej się działo i dzieje na uniwersytetach. Słuchacze wypisują po całych nocach przymiotniki z utworów klasycznych, liczą barwy w poematach, wyszukują najrozmaitsze nastroje, wpływołgie, a nie mają zielonego pojęcia o strukturze społecznej i ekonomicznej danej epoki. Zdeje im się, że ludzie w tej epoce nie

jedli, nie pili, nie pożyczali pieniędzy, nie kłękali na zniebndane drogi, nie narzekali na drożyznę i podatki, tylko pisali poematy i powieści.

Powie zatem ktoś: „Ależ, na litość boską, co to ma wspólnego z literaturą? A właśnie że ma, bo literatura jest emanacją życia codziennego, a to życie jest zupełnie nie znane. Jeżeli średnio wykształcony inteligent musi znać prawa dynamiki, magnetyzmu, elektryczności, związki chemiczne, komórki, tkanki i t. p. prymitywy z dziedziny fizyki, chemii i biologii, to dlaczegoż niema znać zasadniczych rzeczy z dziedziny struktur

społecznych i ekonomicznych, z którą ma przecież w życiu więcej do czynienia, aniżeli z tramwajem czy maszyną parową.

Ta właśnie ignorancja z dziedziny zjawisk życia codziennego jest przyczyną niezaradności gospodarzej, którą tak boleśnie odczuwamy. Z bólem serca patrzmy, jak obce nam żywioły zakładają w naszym kraju banki, przedsiębiorstwa, spółki, sklepy, kopalnie, a my, ludzie z wyższym wykształceniem, żebrzemy u nich o podrzędną posadę w kancelarii. Nieznajomość mechaniki życia gospodarczego sprawia, że inteligencja, która tyle ofiar składa na rzecz oświaty, która za ludnia tyle stowarzyszeń ideowych, niema żadnego głosu w życiu gospodarczym społeczeństwa, nie wykazuje żadnej inicjatywy. Skutkiem tego nasze życie gospodarcze, pozbawione czynnika ideowego, państwowego, skupia się dokoła ołtarza beznarodowego i bezpaństwowego bożka, którym jest procent i zysk.

Z tej drogi wychowania i wykształcenia musimy jak najrychlej zawrócić, jeżeli pragniemy niepodległości w pełnym jej znaczeniu, to jest pod względem politycznym i gospodarczym. Niezależność gospodarcza jest dziś może ważniejsza, gdyż ona decyduje o niezawisłości politycznej. Musimy zatem dążyć do przekształcenia całej naszej mentalności życiowej i już młode pokolenie przyzwyczaić do myślenia nowymi kategorjami. W tym kierunku musi być nastawione nauczanie przedmiotów w szkole i wychowanie. Już dziś organizujemy po szkołach dni oszczędności, ale samo oszczędzanie nie wystarczy, musimy młode pokolenie nauczyć, jak wyzyskać zaozczędzone pieniądze dla powiększenia materjalnych podstaw Państwa.

Takiego nastawienia domaga się od nas nadchodząca epoka. Pamiętajmy o słowach Marszałka, który powiedział: Nadchodzą czasy, których symbolem będzie wysiłek — pracy. A więc pracy, a nie papierowej literatury

Isidor Kordas

Udział nauczycielstwa

w Państw. Radzie Oświecenia Publicznego

Konieczność utworzenia Instytucji, która by skutecznie mogła współdziałać z naczelnymi władzami przy rozbudowie szkolnictwa i oświaty w państwie, była już od dłuższego czasu widoczną dla każdego, komu sprawy oświatowe leżały na sercu. Wyrażała ją chociażby uchwała Rady Oświatowej. Było wszakże rzeczą jasną, że Sejm się tą sprawą zająć nie może, gdyż Komisja Oświatowa jest raczej dziełem wyborczego przypadku, niż celowo skonstruowanym.

Rozporządzeniem Ministra W. R. i O. P. z dnia 25 października br. instytucja taka została powołana do życia. Z uznaniem podkreślić należy, że udział nauczycielstwa w nowopowstałej Radzie jest bardzo duży. Nauczycielstwo szkół powszechnych i średnich będzie reprezentowane przez 4 nauczycieli ze szkolnictwa powszechnego, przedstawicieli szkolnictwa średniego i 3 nauczycieli ze szkolnictwa zawodowego. Przedstawicieli tych delegatów będą Związki Nauczycielskie, zaproszone przez Ministra Oświaty. Niezależnie od tego będą mieli głos także przedstawiciele towarzystw oświatowych, których duszą i ciałem nie jest przecież nikt inny, jak tylko właśnie ofiarni nauczyciele. Oprócz nich zaproszonych będzie jeszcze osmiu znawców zagadnień oświatowych i wychowawczych, a zatem również z szeregu nauczycielskich. Jest także wysoce prawdopodobnem, że i jeden delegat hercerstwa, który wejdzie do Rady, będzie nauczycielem. Ponieważ no innych delegatów przypada około 20 miejsc, przeto niemal drugą część nauczycielstwa udział

powszechnych i średnich. Głos jego zatem będzie bardzo poważny.

Nowo utworzona instytucja jest organem opiniodawczym, to znaczy: wszelkie zagadnienie i projekty, dotyczące organizacji oświaty i wychowania publicznego, a wysunęte czy to przez Rząd czy też przez opinię publiczną, będą rozpatrywane najpierw przez Państwową Radę Oświecenia Publicznego, a dopiero potem znajdują się na stole obrad ciał ustawodawczych, względnie wędą w życie jako rozporządzenie Ministra Oświaty.

Będzie to niejako osobny Sejm oświatowy, czuwający nad duchem i kierunkiem wykształcenia i wychowania w Polsce. Przez powołanie do życia tej instytucji nawiązany został kontakt ideowy z Komisją Edukacji Narodowej, która przez swą twórczą działalność przysłała sobie nieśmiertelną sławę i wzięłość pokoleń. Wierzymy, że jej duch unosić się będzie nad nową instytucją i że owa Rada, mając tak świetny wzór przed

sobą, ani na chwilę nie zбочzy z drogi, wytkniętej przez jej wielką poprzedniczkę.

Nowa programowa Malypetra

WIEDŃ, 6.11. Z Pragi donoszą: Mowa programowa premiera Malypetra spotyka się nieogół z barzo przychylnym przyjęciem. Wszystkie pisma podkreślają, że głównym zadaniem nowego rządu będzie zrównoważenie budżetu Narodowo-demokratyczne „Narodni Listy” uznają, że premier ma jak najlepsze zamiary. Socjalistyczne „Prawo Lidu” pisze, że nowy premier będzie musiał wykaazać wiele energii, aby pokonać piętrzące się trudności, Narodowo socjalistyczne „Ceske Slovo” stwierdza, że program nowego rządu zasługuje na uznanie. Rząd obejmuje ogromną odpowiedzialność, bo idzie o to, aby nie dopuścić do gospodarki deficytowej. Katolickie „Lidowe Listy” przyrzekają, jak najjaśniejsze poparcie rządowi.

WĘGIEL SŁASKI
ORAZ
DĄBROWIECKI

do piwnicy dostarcza

LUBELSKI SYNDYKAT ROLNICZY

SPÓŁKA AKCYJNA

Lublin, Krakowskie Przedmieście № 84

DOSTAWA ODWROTNA.

CENY NAJNIŻSZE.

